

УДК 336.221.4

Буличев Андрій Олегович,кандидат юридичних наук,
начальник відділу ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0003-2734-7066

Буличева Наталія Анатоліївна,кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного
та приватного права Київського університету
імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0002-7902-6646

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У статті проведено аналіз систем місцевого оподаткування в окремих країнах Європейського Союзу. Розглянуто особливості бюджетної політики на регіональному рівні у Великій Британії, Німеччині, Франції та Італії. Доведено, що основна роль у формуванні доходів бюджетних систем зарубіжних країн належить податковим надходженням. Наведено приклади місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів провідних європейських країн. Визначено рекомендації щодо використання ефективного досвіду місцевого оподаткування у вітчизняних умовах господарювання.

Ключові слова: податкова система, місцеві податки та збори, місцеві бюджети, податки на майно, фінансова децентралізація.

Однією з головних складових стратегічного економічного та соціального розвитку будь-якої країни є податкова система держави, а інститут місцевих податків та зборів характерний практично для всіх територіальних утворень, його варто розглядати як невід'ємну складову економічної культури людства. Він налічує не одне століття свого становлення та розвитку як у світовій історії, так і в Україні.

З проголошенням незалежності в Україні система місцевого оподаткування перейшла на новий ступінь розвитку. Це пов'язано з активізацією процесів демократизації суспільства і держави, та пошуку такої організації публічної влади, яка б відповідала європейським вимогам та була б спрямована на забезпечення прав і свобод людини [1, с. 163].

У період євроінтеграції України досить актуальним постає переймання ефективного економічного досвіду країн з розвинутою ринковою економікою щодо формування дохідної частини місцевих бюджетів. Саме тому дослідження ефективних зарубіжних систем місцевого оподаткування є однією з необхідних передумов реформування вітчизняної податкової системи.

Дослідженням особливостей зарубіжних податкових систем займалися такі вітчизняні науковці, як А.І. Крисоватий, О.П. Кириленко, В.І. Кравченко, О.Д. Василик, В.А. Валігура, О.В. Гончаренко, Н.М. Ткаченко, Т.Г. Бондарук, В.В. Зайчикова, Я.В. Литвиненко, С.В. Слухай, М.Б. Лаврів, Н.І. Барановська, Н.В. Бортнік та ін. Проте світова практика місцевого оподаткування, особливо в умовах адміністративно-територіальної реформи, яка відбувається в Україні, потребує детального дослідження та аналізу з метою переймання ефективного досвіду наповнення місцевих бюджетів.

Метою статті є дослідження європейського досвіду функціонування систем місцевих податків та зборів, визначення передумов впровадження такого досвіду у вітчизняних умовах господарювання, а також дослідження специфіки формування податкових надходжень місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.

З моменту обрання Україною шляху до інтеграції у європейські структури, особливої актуальності набуло питання приведення нормативно-правових актів нашої держави відповідно до законодавства ЄС. Податкове право є однією із галузей національного законодавства, яке Україна зобов'язалася узгодити з європейським інтеграційним правом. Відповідно до Конституції України, наша держава є соціально-правовою, тому її податкова система повинна відповідати вимогам соціальної держави щодо рівня фінансування суспільних благ. Нинішній стан інтеграції України до ЄС потребує ґрунтовного вивчення законодавства європейських та інших країн світу. Іноземні країни, пройшовши еволюційний шлях розвитку своїх податкових та бюджетних систем, свого часу вже запровадили дійові засоби і методи управління місцевими бюджетами і процесами справляння податків [2, с. 70].

У цьому контексті зарубіжний досвід також може бути корисним для вироблення ефективної політики формування місцевих бюджетів в нашій країні. Втім, повне запозичення навіть найкращих механізмів та способів побудови місцевих бюджетів не обіцяє позитивних змін в українському суспільстві. Отож, зміна підходів до формування системи самоврядування повинна бути поміркованою і узгодженою з історичним досвідом, сучасним станом та цілями розвитку зазначеної системи. Провідні європейські країни наділяють органи місцевої влади дуже високим рівнем фінансової автономії. Це дозволяє місцевим органам зовсім не залежати або слабко залежати від бюджетів центральних адміністрацій [3, с. 33]. До таких країн належать: Велика Британія, Німеччина, Франція та Італія, розглянемо їх детальніше. Розпочнемо з засад адміністрування місцевих податків Великої Британії.

Місцеві бюджети об'єднаного королівства наповнюють три основні податки: муніципальний податок, рентний збір з житлових приміщень, рентний збір із приміщень ділового призначення.

Муніципальний податок (council tax) накладають на майно, призначене для житла, як то: будинки, квартири, дачі (бунгало), житлові фургони і яхти незалежно від того знаходяться вони у власності чи орендуються. Податок справляють на основі диференційованої по регіонах країни вартісної оцінки житла за вісьмома рівнями (А–Н) та залежно від кількості проживаючих.

Наприклад, у Лондоні для власника чи орендаря помешкання середньої оціночної категорії D (вартістю від 68 до 88 тис. ф. ст.), в якому проживають дві особи, ставка муніципального податку складає 1332 ф. ст. на рік. Для тієї ж категорії D в Единбурзі (Шотландія) і оцінки (45–58 тис. ф. ст.), і податки (1169 ф. ст.) нижчі. Подібні відмінності властиві всім 433 муніципалітетам. У цілому по країні ставки council tax не вищі 4 % від оціночної вартості оселі.

Рентний збір із житлових приміщень (rental income tax) – податок на доходи від здачі в найми житлових приміщень, відрізняється від звичайного податку на доходи фізичних осіб лише походженням доходу та тим, що надходить до місцевих бюджетів. Справляється на основі декларації за ставками (10 % – 40 %), установленими для individual income tax.

Рентний збір із приміщень ділового призначення (business rates) – аналог rental income tax з тією різницею, що стосується приміщень, використовуваних із комерційною метою. Він справляється на основі оціночної вартості (ratable value) приміщень, котру один раз у п'ять років визначає Valuation Office Agency, опираючись на динаміку ринкових цін на оренду. Податкове зобов'язання розраховують наступним чином: оціночна вартість множиться на установлений урядом коефіцієнт для кожного з регіонів країни.

Малий бізнес користується пільгами. Велика Британія – єдина з країн Заходу, де податки на нерухоме майно забезпечують 100 % доходів місцевих бюджетів [4].

Окреслимо систему земельних та місцевих податків Німеччини. Податок на спадщину і дарування відноситься до земельних податків. Платники податку (спадкоємці та одержувачі даровизни) у Німеччині диференційовані на три групи: перша – подружжя та діти; друга – батьки, діди та баби; третя – всі інші. Ставки податку залежать від вартості оподатковуваних активів та від ступеня родинно-сімейних зв'язків. Установлено прогресивну 7-ми розрядну шкалу ставок: для першого класу – від 7 % до 30 %; для другого класу – від 12 % до 40 %; для третього класу – від 17 % до 50 %. Норми оподаткування дарувань аналогічні спадщині.

Податок на нерухоме майно (Grundsteuer) визначають на основі оціночної вартості майна. Остання залежить від місцезнаходження нерухомості, величини, характеру використання, локального коефіцієнта та інших факторів. На вигоду платникам нерухомість, крім землі, підлягає щорічній податковій амортизації за ставкою 2 % у рік, а затрати на модернізацію будівель, що мають статус пам'ятників історії, амортизуються протягом 12 років. Grundsteuer з власника чи орендаря однокімнатної квартири в Берліні складає залежно від оцінки і відповідно якості квартири 200–500 євро у рік.

Федеральний дорожній податок (Maut-steuer) не слід плутати із земельним податком на автомобілі (Kraftfahrzeugsteuer або KFZSteuer) – також приклад податку, однаково розрахованого як на виконання фіскальної, так екологічної функції. Норми оподаткування залежать від трьох умов: потужності двигуна, типу двигуна (бензиновий, дизельний), наявності каталізатора. Так, для автомобіля з об'ємом двигуна 3 л за екологічним 101 стандартом Євросоюзу Euro 2 податкова ставка на кожні 100 куб. см об'єму складає 12 євро – для бензинового двигуна і

29 євро – для дизеля. Податок тим більший, чим потужніший двигун і/або чим вища емісія вуглекислого газу. Податок стягують при реєстрації автотранспортного засобу.

Дорожній податок Maut-Steuer платить той, хто фактично їздить, причому чим більше їздить, тим більше платить. KFZ-Steuer оподатковує сам факт володіння автомобілем, навіть якщо останній стоїть у гаражі. Нерідко наявність Maut-Steuer інтерпретують на користь скасування KFZ-Steuer.

Платежі акцизу на пиво (Biersteuer) надходять у земельні бюджети за диференційованими залежно від якості й міцності продукту ставками в діапазоні від 8,66 євро до 12,59 євро на гектолітр.

Податком на лотереї (Lotteriesteuer) за ставкою 20 % обкладається сума виручки від реалізації лотерейних білетів. Податок на парі (Rennwettsteuer, Totalisatorsteuer) установлено за ставкою 16,66 % від суми парі, укладених через тоталізатор на кінних та автомобільних гонках.

У систему місцевих податків входить промислово-торговий податок (Gewerbesteuer) на прибуток підприємств, котрі є суб'єктами податку на прибуток корпорацій, а також на доходи фізичних осіб, які мають власний бізнес у промисловій і комерційній сферах. Ставки податку визначають на місцях у межах від 7,5 % до 15 %. Поземельний податок (Grundsteuer) накладають на земельні ділянки та на розміщені на них будівлі за ставками на рівні 1–2 % від оціночної вартості нерухомого майна. Частка податків на нерухомість у доходах місцевих бюджетів складає 17 %.

Податок на трансфер землі та нерухомості (Grunderwerbsteuer) – аналог гербового збору, до 2007 р. входив до складу федеральних податків. Податок сплачує покупець при зміні прав власності на майно вартістю вище встановленого мінімуму за ставками на рівні 3,5–4,5 % від вартості майна.

Ставки муніципальної бізнесової надбавки до податку на прибуток корпорацій визначаються на місцях у межах 9–13 %.

До інших місцевих податків належать місцеві акцизи, в тому числі на безалкогольні напої, та деякі інші податки і збори. Вся система місцевих податків побудована таким чином, щоб забезпечити самостійне вирішення питань функціонування та розвитку інфраструктури, захисту довкілля, надання благ і послуг локального характеру.

Окремої згадки заслуговує дещо екстравагантний податок на власників собак (Hundsteuer). Ставки податку – 80–100 євро за собаку в рік. У містах, де здійснюють програми обмеження кількості собак (“Kampfhund”), податок на тварин агресивних порід може сягати 600 євро [4].

У Франції є чотири прямі місцеві податки: на землю під забудовою; на незабудовані землі; на мешканців; на професійний бізнес, які складають основу системи місцевого оподаткування. У цій країні податки на нерухоме майно (taille réelle) існують з часів раннього Середньовіччя. Деякі з них – прямі потомки горезвісного податку на вікна і двері, котрий збирали ще на початку ХХ ст. Ставки податків у межах встановлених центральним урядом лімітів визначають у щорічних бюджетах органи місцевого самоврядування з огляду на величину і специфіку своїх потреб. Як правило, передбачається низка винятків і пільг.

У зв'язку з прийняттям в Україні податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (стаття 265 Податкового кодексу), викликає підвищений інтерес конструкція французької аналогії цього податку. Податок на землю під забудовою, буквально – поземельний податок на нерухоме майно (*taxe foncière sur les propriétés bâties*) сплачують власники земельних ділянок, забудованих житловими (будинки, квартири) і діловими приміщеннями (крамниці, склади, різні споруди). База податку – 50 % кадастрової вартості нерухомості, що відповідає середній по країні рентній оцінці об'єктів забудови з щорічним корегуванням на індекс інфляції та 80 % кадастрової вартості незабудованих земельних ділянок. Ставки податку визначають на місцевому рівні. Періодично проводиться переоцінка нерухомості, як правило, нижче реальної ринкової вартості майна. Оскільки у Франції централизоване адміністрування місцевих податків, 2,5 % від суми збору *taxe foncière* перераховують у державний бюджет як компенсацію фінансово-адміністративних затрат. Пільгами користуються літні люди та непрацездатні з обмеженими засобами існування. Податок сплачують один раз на рік до 1 січня податкового року.

Виручка від продажу житла вважається приростом капіталу, що прирівнюється до доходу, та оподатковується за ставкою 16 % плюс внески у соціальні фонди, за винятком випадків, коли власник не мав іншого житла, крім проданого. Користуються пільгами лише продавці житла, які володіли ним більше 5 років. Зрозуміло, остання норма передбачена з метою применшення масштабів спекуляцій житловим фоном.

Податок на незабудовані земельні ділянки (*taxe foncière sur les propriétés non bâties*) поширюється на власників невикористовуваних земель. Таких земель у Франції мало, тому надходження цього податку в місцеві бюджети ледве перевищує 1 млрд євро. Податок не стосується земель, призначених для лісовідновлення та зарезервованих з екологічних міркувань, – чим виявляє себе регулююча функція цього податку щодо збереження природного довкілля. Базу податку на рівні 80 % оціночної (кадастрової) вартості визначають місцеві власті одночасно із процентною ставкою податку.

Податок на помешкання (*taxe d'habitation*) сплачують власники й орендарі житла з прилеглими автостоянками, садами, гаражами тощо, які займають його за станом на 1 січня. Оподатковуються також незаселені (крім аварійних) будинки і квартири, якщо вони залишаються такими упродовж п'яти років і більше. Диференційовані процентні ставки *taxe d'habitation* установлюють місцеві власті. У кожній комуні (*commune*, общині) суму податку визначають, опираючись на вже згадану кадастрову вартість житла залежно від його місцезнаходження, площі та комфортних умов, а також кількісного складу сім'ї, її матеріального стану. Річна сума податку, як правило, не перевищує середньої в цій місцевості місячної орендної плати у поточному році.

За рішенням влади комуни деякі помешкання не підлягають оподаткуванню в силу похилого віку, інвалідності, скрутного матеріального стану власників чи орендарів. У склад *taxe d'habitation* входить аудіовізуальний 125 збір (*redevance audiovisuelle*) за користування телебаченням. Особи, старші 75 років, звільнені від цього збору.

З 1 січня 2010 р. місцевий професійний податок на бізнес (*taxe professionnelle*) з ініціативи президента Ніколя Саркозі замінено на територіальний економічний внесок (*contribution économique territoriale, CET*). У свою чергу CET складається з двох різних, але взаємозв'язаних платежів: внеску з нерухомого майна підприємств (*cotisation foncière des entreprises, CFE*) на базі кадастрової оцінки приміщень і споруд, зайнятих під бізнес; внеску з доданої вартості підприємств (*cotisation sur la valeur ajoutée des entreprises, CVAE*) на базі створеної доданої вартості.

Ставки CFE визначають на місцевому рівні. На відміну від свого попередника CFE не передбачає оподаткування виробничого обладнання, котре складає до 80 % вартості бізнесу. Тим самим новий податок явно орієнтований на підтримку місцевого підприємництва. Ставки CVAE установлені в централізованому порядку на рівні 1,5 % новоствореної доданої вартості для компаній з річним оборотом вище 50 млн євро; для малих і середніх підприємств – ставки від 0,5 % до 1,4 %. Підприємства з оборотом до 500 тис. євро звільнено від CVAE. Вочевидь істотні пільги на користь дрібного бізнесу.

Сумарний тягар обох компонентів територіального внеску (CFE + CVAE) складає 3 % новоствореної доданої вартості в порівнянні з 3,5 % колишнього професійного податку на бізнес. У результаті бізнес економить на податках близько 5 млрд євро в рік, що відповідає завданням антикризового стимулювання.

З 2005 р. щорічний податок на автотранспортні засоби замінено на одноразовий реєстраційний збір у місцевий бюджет. Такий платіж по суті має характер державного мита за легітимацію власності на автомобіль, одержавши іронічну назву *carte grise*.

Незначний на перший погляд збір на прибирання сміття (*redevance ordures ménagères*), ставка якого в середньому по країні складає 100 євро на домогосподарство, приносить майже 6 млрд євро доходу в рік.

До інших місцевих платежів належать цільові збори на утримання установ і фінансування програм, пов'язаних із економічним розвитком [4].

Цікавим видається досвід функціонування системи регіональних та місцевих податків Італії.

На податковій базі загальнодержавного податку з індивідуальних доходів резиденти сплачують два окремих податки: регіональний і муніципальний додатковий податок на доходи фізичних осіб (*addizionale imposta dei redditi, addizionale IRE*), надходження від яких відповідно поступають в обласні й місцеві бюджети. Ставки територіально диференційовані: для регіонального податку знаходяться в межах від 0,9 % до 1,4 % оподатковуваного доходу, для місцевого (муніципального) – від 0,1 % до 0,8 %.

На тій же податковій базі, що і податок на прибуток корпорацій, на регіональному рівні за ставкою 3,9 % справляють податок на виробничу діяльність (*imposta regionale sulle attività produttive, IRAP*).

У доходи муніципальних бюджетів Італії надходять також цільові збори на прибирання сміття, очистку пляжів, освітлення вулиць тощо. Деякі муніципалітети збирають місцевий транспортний податок із власників автомобілів (200–250 євро

у рік). На користь місцевих бюджетів запроваджено збір з туристів у розмірі 2–5 євро за кожен день перебування.

У зв'язку з наростанням екологічних проблем неабиякого значення в Італії набуває фінансування боротьби з забрудненням довкілля. Наприклад, засмічення Неаполя набуло характеру перманентної кризи. Муніципальний податок на сміття та відходи (*tassa rifiuti solidi urbani*, TARSU) нараховують залежно від площі помешкання, офісу або виробничого приміщення та кількості людей, які там проживають чи працюють. Так, двоє людей, які мешкають у квартирі площею 110 кв. м. у муніципалітеті Vicenza мають платити 140 євро у рік, у Calenzano – 105 євро, Fiesole – 218 євро. У Римі даний податок сплачують двома платежами у рік, у Падуї – трьома, тобто ставки податку і умови сплати кожен із місцевих органів вирішує по-своєму.

З тих же екологічних міркувань за прикладом інших європейських столиць і великих міст, за в'їзд у центральну частину Мілану встановлено збір від 2 до 10 євро залежно від типу автомобіля [4].

Завершуючи характеристику місцевого оподаткування окремих країн ЄС, слід навести вироблені європейською спільнотою єдині засади формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, передбачені статтею 9 Європейської хартії місцевого самоврядування (м. Страсбург, 15 жовтня 1985 року, далі – Хартія), в якій зокрема зазначено:

1. Органи місцевого самоврядування мають право в рамках національної економічної політики на власні адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень.

2. Обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування відповідає повноваженням, передбаченим конституцією або законом.

3. Принаймні частина фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування формується за рахунок місцевих податків та зборів, розмір яких вони мають повноваження встановлювати в межах закону.

4. Фінансові системи, які складають підґрунтя ресурсів органів місцевого самоврядування, мають достатньо диверсифікований і гнучкий характер і повинні забезпечувати можливість приводити наявні ресурси, наскільки це практично можливо, у відповідність до реального зростання вартості виконуваних ними завдань.

5. Захист більш слабких у фінансовому відношенні органів місцевого самоврядування передбачає запровадження процедур бюджетного вирівнювання або аналогічних заходів з метою подолання наслідків нерівного розподілу потенційних джерел фінансування і фінансового тягаря, який вони повинні нести. Такі процедури або заходи не повинні звужувати свободу дій органів місцевого самоврядування в межах власної відповідальності.

6. З органами місцевого самоврядування повинні належним чином проводитись консультації про порядок передачі їм перерозподілених ресурсів.

7. У міру можливості, дотації органам місцевого самоврядування призначаються не для фінансування конкретних проєктів. Надання дотацій не скасовує основоположну свободу органів місцевого самоврядування проводити свою політику в межах власної компетенції.

8. Для цілей здійснення позик інвестиційного капіталу органи місцевого самоврядування мають доступ до національного ринку капіталу в межах закону.

Таким чином, Хартія вимагає, щоб принаймні частина доходів місцевих бюджетів формувалась за рахунок місцевих податків, ставки яких мають визначатись органами місцевого самоврядування. Це вважається суттєвою гарантією незалежності органів місцевого самоврядування, оскільки самостійне розв'язання ними завдань місцевого значення і, відповідно, фінансування необхідних для цього видатків є центральним критерієм оцінки самостійності органів місцевого самоврядування. Більшість європейських країн практикує встановлення власних податків субцентрального уряду: закріпленими на місцевому рівні є податки на нерухомість, прибутковий податок із громадян і прибутковий податок із підприємств тощо [5].

Вивчивши міжнародний досвід функціонування податкових систем розвинутих європейських країн, ми доходимо висновку, що вітчизняна податкова система потребує вирішення таких питань, як: зміна бази оподаткування податку на нерухоме майно; введення нового податку на благоустрій міста; розроблення та впровадження новітніх форм та методів взаємовідносин між податковими органами й платниками податків; удосконалення розроблення податкової політики, яка б стимулювала малий та середній бізнес, а також сприяла економічному зростанню загалом; проведення переобліку та індексації земельних ділянок; оновлення правового регламентування справляння місцевих податків і зборів через прийняття відповідних змін до Податкового кодексу тощо.

Крім того, слід наголосити, що впровадження зазначених вище заходів позитивно вплине також на реалізацію стратегічних завдань країни щодо євроінтеграції та покращить конкурентоспроможність національної економіки в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Бондарук Т.Г.* Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні. НАН України; Ін-т екон. та прогнозування, 2009. 603 с.
2. *Сапожніков В.Б.* Практика і проблематика фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. Інвестиції: практика та досвід, 2010. № 11. С. 69–71.
3. *Барановська Н.І.* Зарубіжний досвід формування податкових надходжень місцевих бюджетів. Економіка та митно-правові відносини, 2018. Вип. 8. С. 32–39.
4. *Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А.* та ін. Податкові системи зарубіжних держав: навч. посібник. Кондор-Видавництво, 2012. 222 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/444/1/402_IR.pdf (дата звернення: 03.06.2021).
5. *Дмитровська В.С.* Зарубіжний досвід місцевого оподаткування. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: наук. зб. Івано-Франківськ, 2008. Вип. 4. Т. 2. С. 20–26. URL: https://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Apregr/2008_4_2/50.pdf (дата звернення: 03.06.2021).

REFERENCES

1. *Bondaruk, T.H.* (2009) *Mistseve samovyryaduvannya ta yoho finansove zabezpechennya v Ukraini*. "Local Self-Government and Its Financial Support in Ukraine". NAS of Ukraine; Institute of Economics and Forecasting. 603 p. [in Ukrainian].
2. *Sapozhnikov, V.B.* (2010) *Praktyka i problematyka finansovoho zabezpechennya orhaniv mistsevoho samovyryaduvannya*. "Practice and Problems of Financial Support of Local Governments". *Investments: Practice and Experience* 11, 69–71 [in Ukrainian].

3. *Baranovska, N.I.* (2018) Zarubizhnyy dosvid formuvannya podatkovykh nadkhodzhen' mistsevykh byudzhetiv. "Foreign Experience in the Formation of Tax Revenues of Local Budgets". Economics and Customs Relations 8, 32–39 [in Ukrainian].

4. *Andrushchenko, V.L., Varnaliy, Z.S., Prokopenko, I.A.* and others (2012) Podatkovi systemy zarubizhnykh derzhav. "Tax Systems of Foreign Countries": textbook. Condor Publishing House. 222 p. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/444/1/402_IR.pdf (Date of Application: 03.06.2021) [in Ukrainian].

5. *Dmytrovska, V.S.* (2008) Zarubizhnyy dosvid mistsevoho opodatkuвання. "Foreign Experience of Local Taxation". Actual problems of economic development of the region: collection of studies. Ivano-Frankivsk. Issue 4. Vol. 2. P. 20–26. URL: https://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Aprer/2008_4_2/50.pdf (Date of Application: 03.06.2021) [in Ukrainian].

UDC 336.221.4

Bulychev Andrii,

DPh (Law), Head of the Department of the State Research Institute MIA
Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-2734-7066

Bulycheva Nataliia,

DPh (Law), Associate Professor, associate professor of the Department
of the Public and Private Law of Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-7902-6646

LEGAL ANALYSIS OF FORMATION OF TAX REVENUES OF LOCAL BUDGETS: INTERNATIONAL EXPERIENCE

Research article notes that since Ukraine's choice of the path to integration into European structures, the issue of bringing the regulations of our country in line with EU legislation has become especially relevant. Tax law is one of the areas of national law that Ukraine has undertaken to harmonize with European integration law. According to the Constitution of Ukraine, our state is social and legal, so its tax system must meet the requirements of the welfare state regarding the level of financing of public goods. The current state of Ukraine's integration into the EU requires a thorough study of the legislation of European and other countries. Foreign countries, having passed the evolutionary path of development of their tax and budget systems, at one time have already introduced effective means and methods of managing local budgets and tax collection processes.

In this context, foreign experience can also be useful for the development of an effective policy of local budgeting in our country. However, the full borrowing of even the best mechanisms and ways to build local budgets does not promise positive changes in Ukrainian society. Therefore, the change of approaches to the formation of the system of self-government should be moderate and consistent with the historical experience, current state and development goals of this system. Leading European countries give local governments a very high level of financial autonomy. This allows local authorities to be completely independent or weakly dependent on the budgets of central administrations. Such countries include the United Kingdom, Germany, France and Italy, so in this paper we consider them in more detail.

© Bulychev Andrii, Bulycheva Nataliia, 2021

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2021.3\(53\).6](https://doi.org/10.36486/np.2021.3(53).6)

Issue 3(53) 2021

<http://naukaipravoohorona.com/>

Having studied the international experience of the tax systems of developed European countries, we conclude that the domestic tax system needs to address issues such as: changing the base of real estate taxation; introduction of a new tax on city improvement; development and implementation of the latest forms and methods of relations between tax authorities and taxpayers; improvement of the development of tax policy that would stimulate small and medium-sized businesses, as well as promote economic growth in general; recalculation and indexation of land plots; updating of the legal regulation of the collection of local taxes and fees through the adoption of appropriate amendments to the Tax Code, etc.

In addition, it was underlined that the implementation of the measures mentioned in the article will also have a positive impact on the implementation of the country's strategic objectives for European integration and improve the competitiveness of the national economy as a whole.

Keywords: tax system, local taxes and fees, local budgets, property taxes, financial decentralization.

Отримано 18.10.2021